

Benvolgut Lector

*Aquest exemplar que tens a les mans
és el número Zero:
el número de prova.*

*Està acabat i ja ens adonem
de com podríem millorar-lo.
Ens tranquilitza saber que d'aquí
tres mesos editarem el número 1.*

Bona Lectura

El Consell de Redacció

MA'JIL

Banyalbufar

Nova Era N° Zero Desembre 1995
Edició de 150 exemplars numerats i 20 personalitzats

Publicació trimestral de l'Associació **MA'JIL**
07191 Banyalbufar, carrer Font 2 - Fax (971) 45 68 58
Dipòsit legal: PM 1345-93

Consell de Redacció

Benet Albertí, Jaume Albertí, Miquel Ambrós
Xisco Busquets, Guido Dettoni, Vicent Seguí

Col.laboradors

Francesc Albertí Picornell, Jaume Albertí Picornell
Sebastià Ambrós, Xavier Canyelles, Juan A. Pla

Disseny i Realització

Cesiba

amb el suport de

ASSOCIACIÓ CULTURAL
BANY·AL·BAHAR

ASSOCIACIÓ AMICS
DE BANYALBUFAR

Sumari

Editorial	3
Notícies del Poble	4
Notícies de la Sala	5
Correspondència	7
Idees Opinions Sugerències	
Crònica d'una feina anunciada - <i>Sebastià Ambrós Albertí</i>	8
Carta oberta a l'Ajuntament de Banyalbufar - <i>Claus Fr. Dürscheidt</i>	9
Sa Plaça	
Sa Plaça de Banyalbufar - <i>Francesc Albertí Picornell</i>	12
Primer torneig de ping-pong - <i>Jull Bibiloni</i>	13
Entrevistes	
L'Hotel Mar i Vent - <i>Antoni Sastre i Albertí</i>	14
El col·lectiu Punk de Banyalbufar - <i>Guido Dettoni della Grazia</i>	16
Costumari	
Nadal a Banyalbufar - <i>Jaume Albertí de Son Salvà</i>	19
Natura	
Cotorres verdes - <i>Xavier Canyelles</i>	21
Història	
1918: l'epidèmia de grip a Banyalbufar - <i>Benet Albertí Genovart</i>	22
Gai Saber	
Banyalbufar - <i>Joan Antoni Vives</i>	23
Hivern - <i>Juanjo A. Pla</i>	23
Les quatre reines, introducció - <i>Miquel Ambrós Albertí</i>	24

El Consell de Redacció no es fa responsable dels articles
signats pels seus autors

No podem començar aquest editorial sense
retre un homenatge als joves que van tenir la
idea, l'empenta i l'encert d'iniciar aquesta
publicació i editar-ne set números.

Sense la seva feina no hauria estat possible
aquesta Nova Era.

Sabem què significa editar una revista:
recollir material, encalçar els col·laboradors,
dissenyar, maquetar, picar els originals, etc.

Per això els ho agraïm i creïm que
Banyalbufar té un deute amb ells.

Una Nova Era

No és massa pretensions parlar d'una nova era -pot pensar qualcú-? Consultant el Diccionari de la Llengua Catalana, hi trobam el següent: "Època notable en què comença un nou ordre de coses". Que la nova era de **MA'JIL** sigui notable, no és cosa nostra afirmar-ho. Deixem-ho al judici del temps i del públic i a l'encert dels col·laboradors. Que s'obre un nou ordre de coses, això és cert. Pels motius següents:

1

Un nova presentació que converteix **MA'JIL** en un objecte tàctil, col·leccionable i artesà.

2

Una edició numerada, perquè cadascú es pugui triar el número que més li agradi i abonar-s'hi per sempre.

3

Els escrits estan distribuïts per seccions amb el seu corresponent símbol. Així el lector, quan obri la revista per la pàgina que sigui, sabrà on es troba.

4

Tothom té dret a dir-hi la seva escrivint articles o cartes a la redacció.

5

No hi ha censura a no ser que la ideologia del col·laborador atempti contra els drets elementals de les persones o dels pobles.

6

La llengua serà la de les Illes Balears, o sigui, el català. Només es respectarà la llengua original en les cartes a la redacció.

7

MA'JIL vol ésser una plataforma de diàleg entre les diverses opinions i punts de vista de la vila de Banyalbufar.

8

També vol ésser un element crític de les actuacions dels poders municipal i autonòmic, sempre que sigui necessari.

9

Entre un estil seriós i dogmàtic i un altre d'irònic i obert, triam el segon.

10

MA'JIL vol descobrir autors novells; per tant, convida tots els escriptors, poetes i aficionats a les lletres a enviar-hi els seus escrits. Començam amb una novel·la "per entregues" que evoca la vida del poble dels anys cinquanta.

Aquest decàleg està inspirat en dos grans principis: fidelitat a l'humanisme, en tant que considera la persona humana com un valor suprem, i promoció de tot allò que ha fet que tant Banyalbufar com Mallorca tinguin una personalitat pròpia.

Ja ho deia el poeta Joan Alcover:

*que la Balanguera
sap que la soca més s'enfila
com més endins pot arrelar.*

1 de setembre.

A la plaça del poble en Gaspar Valero pronunciava el primer pregó de les festes patronals. El regidor de cultura el va convidar a sopar amb tota justícia, però es trobà que a la taula n'hi havia més de vint. **Ni que hagués vingut Lady Di.**

4 de setembre.

En Francesc des Casino féu memòria dels seus anys a Banyalbufar quan era jove. Parlà i parlà durant dues hores, i la gent l'escoltava atenta. **Com que no trobava acaball, començà a ploure** i va deixar la xerrada a mitjans dels anys 30. **Inoportuna o benvinguda la pluja?** Qui ho vulgui a saber que ho vagi a cercar.

7 de setembre.

Jomada important, gairebé històrica. No va venir gent de fora a fer teatre per les festes. **Varen ser actrius i actors del poble** que, sota la direcció de Miquel Ambròs, escenificaren CA NOSTRA de Joan Mas. Qui no recorda les dues germanes Miquela i Pixedis, representades per na Joana de s'Hotel i na Victòria? El rector d'en Joan Gelabert, el jutge d'en Toni Rua, el misser d'en Tià Ambròs i tots els altres es guanyaren les simpaties del públic. L'èxit fou sonat. El vent, però, en féu de les seves: decorats a punt de caure, cortines voleiant i els actors a punt d'un atac de nervis. Ni Spielberg s'hagués imaginat una ambientació com aquella.

L'èxit ha quedat confirmat pel fet que el grup ha estat convidat a actuar en altres llocs. Així dia 3 de desembre actuava a Esporles, on l'espectacle va ser molt aplaudit. És de destacar l'actuació de na Bàrbara "Rua", que substituïa na Victòria en el paper de Pixedis. Es va aprendre el paper en un temps rècord i el va saber representar molt bé. Els mesos pròxims el grup està convidat a actuar a Estallencs i Puigpunyent. Que no sigui la darrera comèdia que posen en escena. Per cert el **nom artístic del grup és MARICEL**, dos elements característics de Banyalbufar.

8 de setembre.

Ara em veis, però d'aquí a poc temps no em veureu. No és una cita de l'evangeli. És el cas de la vice-presidenta **Rosa Estaràs**. Vista i no vista: a l'església sí, a sa plaça no. Hauria estat convenient que la Lira Esporlerense hagués tocat "**Sor Tomasetta, on sou?**"

9 de setembre.

Final del torneig de "Sa Tomàtiga". El **campió va ser l'equip "Gràcies, Milan"** (quina poca imaginació, al·lots!) Era d'esperar. Si era l'equip del règim (municipal -s'entén-)! *No hay tiempo pasado que no vuelva*, diuen els castellans. Pels qui no ho saben, ens referim als temps de les cinc copes d'Europa. Sempre les guanyava el mateix: l'equip del règim. I encara **anaven bravejant com si haguessin fet un ou de dos vermells!**

30 de setembre.

A l'església parroquial sonen els tríos de Torrandell, Beethoven i Saint-Saëns, amb el piano de na Marta Ambròs com a protagonista. **Extraordinari. Enhorabona, intèrprets!** Al mateix temps la tele donava un Marid-Barça, però l'església s'omplí. **Senyal que no som tan beneïts, no ho trobau?**

22 d'octubre.

Excursió a Na Foradada, organitzada per "**Bany-al-bahar**". **Èxit total.** Omplírem un autocar, i vingueren cotxades de Palma. Tots passàrem molt de gust de les explicacions d'en Gaspar Valero i del paisatge espectacular.

23 d'octubre.

Visita oficial del president de Balears, el Sr. **Cristòfor Soler**. Pel que pareix, l'**Equip de govern en va quedar força content**. És clar, a l'hora de xerrar, ho fan molt bé els polítics, però a l'hora d'actuar solen tenir moments d'amnèsia. De tota manera és d'agrair la visita del President si després d'això ens té en compte, als banyalbufarins -volem dir.

19 de novembre.

Els Independents per Banyalbufar s'expliquen per boca de l'Equip de govern. **No hi havia ningú de l'oposició entre el públic.** Malament per als qui governen i per a l'oposició. Si no saben fer oposició, com podran

governar en un futur? On eren? No volem ser malpensats, però l'endemà era el vintè aniversari (ja sabeu de qui).

25 de novembre.

Bunyolada, organitzada pels Amics de Banyalbufar. Molt bé per Xisco Busquets i na Victòria. **Bunyols boníssims.** El públic, molt bé també. Ah, però, no tot va sortir com volien. A l'hora de començar no hi havia equip de música. Quan aprendran a organitzar i xerrar amb qui calgui els encarregats de fer aquestes coses?

Déu va necessitar sis dies per crear el món, i ell és totpoderós. **Quin poder tindrà en Branson** que en un any i mig farà de Son Bunyola un centre mundial turístic amb hotel de luxe i 150 llocs de feina! Els diaris n'anaren plens. Ja tenim la Seu plena d'ous! I si a damunt posa salons de bellesa, això serà xauxa. No vos en fieu, però. **Si no l'ha feta, la mos farà.** ■

Ple ordinari de dia 16 setembre 1995

L'Ajuntament demana incloure el casc urbà de Banyalbufar i del Port des Canonge dintre el programa de la Conselleria d'Obres Públiques "Àrea de Rehabilitació d'Immables" que possibilitarà, amb certes condicions, la subvenció de fins a un 30% a fons perdut de l'obra a realitzar.

Aprovació del nou pressupost municipal (46'4 milions), ja que havia estat objecte d'una al·legació en la seva totalitat l'anterior. 4 vots a favor i dues abstencions, de l'oposició evidentment.

Ramon Mondéjar presenta dues al·legacions: contra les proves nuclears al Pacífic i a favor de l'acabament de la guerra a l'antiga Iugoslàvia. Són aprovades per quatre vots i dues abstencions.

El batle reitera que el local de l'oposició és el rebedor de la Biblioteca.

Ple ordinari de 4 novembre 1995

Es parla del Pla d'Obres i Serveis de l'any 96. Es demana un projecte per a la xarxa de sanejament d'aigües brutes, netes i pluvials amb un pressupost, per a una primera fase, de 20 milions de pessetes dels quals un 10% (2 milions de pessetes) el pagarà l'Ajuntament. El projecte de tot el casc urbà és de 188 milions de pessetes, que es preveu poder-ho fer en un termini de 6 anys.

L'any 94 s'havia demanat una subvenció per a la realització d'una obra a la cotxeria de davall sa Plaça per tenir-hi els contenidors de fems. Però com que la cotxeria no és de l'Ajuntament, ara s'ha retomat al projecte inicial d'empedrar el carrer Pont i Borguny. Els 6 milions de subvenció no basten per als dos carrers. Aleshores s'aprova la realització de l'obra sols al carrer Borguny (xarxa de sanejament d'aigües netes, brutes i pluvials; soterrament de cables elèctrics, telefònics i finalment empedrat del carrer). Es pretén que el carrer Borguny sigui el carrer pilot del que en un futur podrien ser tots els carrers del poble de Banyalbufar.

S'aproven les festes locals de l'any 96: 8 d'abril i 9 de setembre.

Es canvia l'horari dels plens ordinaris: cada 2 mesos el primer dissabte de mes. Se celebraran tots els extraordinaris oportuns. També s'aprova que, un cop concedits, s'informarà dels permisos d'obra en els plens.

Es modifiquen les ordenances fiscals:

1. Ocupació de la via pública per venda ambulants. La taxa passa a 500 pessetes per metre lineal i dia amb un 10% de descompte cada dia fins arribar al mínim de 200 pessetes.
2. Las plus-vàlues baixen del 2'1% al 2%.
3. Ocupació de via pública per taules i cadires: 10.000 pessetes per metre quadrat d'ocupació cada any.
4. Per llei la contribució urbana cal que passi de 0'3% al 0'4%.
5. La taxa d'expedició de document administratiu (finals d'obra, cèdules d'habitabilitat, etc) es cobraran segons les remuneracions establertes pels tècnics municipals: 6.500 pessetes.
6. Llicències urbanístiques. A l'hora de l'obertura de l'expedient es pagarà 5.000 pessetes per obra menor i 10.000 pessetes per obra major amb franquícia per a tota aquella gent que vulgui fer obres per a l'emmagatzament d'aigües, aljubs, etc.

Es presentà una moció per part del PP sobre el tractament específic de la insularitat demanant un règim fiscal específic per a Balears. Al pròxim ple ordinari es resoldrà la moció.

Ple extraordinari de dia 20 novembre

Es tracta sobre el Pla d'equipaments esportius. Des de l'any 90 una sèrie de projectes presentats, amb la subvenció pertinent concedida, no es varen dur a terme. Aleshores es passa a adjudicar la pavimentació de la pista polisportiva, gràcies a la recuperació de la subvenció perduda de l'any 93. S'adjudica a l'empresa *Contratistas Mallorquines Asociados*. El 96 començaran les obres.

S'aproven les bases d'adjudicació de les obres del carrer Borguny i de l'arquitecte que ha de redactar les noves Normes Subsidiàries.

S'aprova que cal signar un consorci amb l'empresa pública IBAGUA per gestionar els recursos hidràulics de distribució amb alta (des del lloc d'extracció de l'aigua fins al seu emmagatzematge). L'Ajuntament haurà de pagar el 50% de les despeses que comporta aquesta gestió. La primera actuació serà l'electrificació del pou de ses Mosqueres.

S'ha regularitzat la contractació laboral, com a personal de confiança, de l'arquitecte municipal Gabriel Ferrer.

Altres notícies

Cal assenyalar l'acondicionament del cementeri.

Mitjançant la Mancomunitat de Tramuntana l'Ajuntament s'ha adherit a un programa d'acció especial que possibilitarà que durant 4 anys l'Ajuntament pugui invertir al municipi partides econòmiques on ell haurà d'aportar el 10%.

El 5 de desembre s'escripturà la cessió del camp de futbol de ses Teules que passa a ser propietat de l'Ajuntament.

Actuacions dutes a terme al Port des Canonge

Neteja de les voreres del camí (10 tonelades de brutícia).

Ubicació de plaques per a tots els carrers.

S'han adobat els bancs de la plaça i la il·luminació municipal. ■

Benvolguts amics del Consell de Redacció:

Ahir estava fent un cafè a una plaça de Ciutat. Com que totes les taules estaven plenes, era impossible evitar d'escoltar les converses apassionades que es feien al meu costat. Tothom parlava del mateix.

- Coneixes el Ma'jil?
- No, però n'he sentit a parlar molt. Es veu que és polèmic i potser massa franc.
- De Banyalbufar, no? I, a més, moro.
- Sí, segons el que he sentit, el moro ha tomat al seu poble per posar les coses a lloc.

Em pareixia increïble. Totes les taules tenien un mateix tema de conversa. Com us podeu imaginar, no em vaig poder aguantar i vaig entrar a la conversa per demanar informació sobre un tal Ma'jil.

Em van dir que no anava sol. Tenia un caramull de simpatitzants i col·laboradors. La meva sorpresa va ser que entre ells hi havia dos grans amics meus. Quan ho vaig descobrir, el meu interès va pujar fins al 90 %.

Es tracta de Miquel Ambrós, que per a mi és un bon director de teatre, però sobretot un excel·lent escriptor, i -com no?- en Guido Dettoni, un artista innovador (a ell no li agrada que li posin aquest mot), que sempre està allà on es cou tot el que signifiqui un avenç per a la cultura i la recuperació de la identitat de l'home.

I a tu, moro Ma'jil, et vull dir que has sabut triar. Banyalbufar és un poble que no es conforma amb "lo de sempre". Va més enllà. Per tant, no saps on t'has ficat. Un cop hagis parlat, no podràs tornar arrere, perquè ells no et deixaran.

El dia 23 de desembre, quan surtis del teu amagatall, jo hi seré.

Empar Rosselló

**Enviau la vostra
correspondència a
MA'JIL, Carrer Font 2
07191 Banyalbufar
o bé al Fax (971) 45 68 58**

Benvolguts amics:

En saber que Ma'jil comença una nova etapa -o era, com vosaltres dieu- que té una secció dedicada a la correspondència, aprofito l'ocasió per adreçar-vos uns mots.

Fa quinze anys vaig visitar Banyalbufar. Era la primera vegada, i poc m'imaginava que hi tornaria moltes més vegades. Aleshores no m'agradaren tantes pujades i potser em vaig sentir incòmoda en no veure-hi gent i vida. Sí, em fascinà l'entorn, les marjades, el salt d'aigua dolça a la platja, el cós i la mar, tant diferent aquí d'altres mars. Sigui per aquestes meravelles, sigui per la meva incomoditat, Banyalbufar ha estat el poble de Mallorca que més he recordat durant molts anys. Darrerament he arribat a pensar que un contacte profund amb Banyalbufar fa part de la meua vida. En tornar-hi, ara fa un parell d'anys, em va sorprendre que el poble hagués mantingut la seva identitat i que fos més autèntic i més de veritat que altres pobles de l'illa que jo conec, però la cosa que més m'ha impressionat és descobrir-hi la gent i la vida.

Em quedo admirada quan penso que a un poble de 400 habitants hi hagi dues associacions tan actives, una revista com la vostra, un Miquel que fa un teatre de qualitat amb actrius i actors del poble i uns altres que canten bé i són divertits, com "los Banyalbufar". Es fan, a més, concerts de música clàssica a l'església i moltes més coses que no val la pena dir. I com si això no fos suficient, em retrobo un diumenge al pàrquing i escolto l'equip de govern de l'Ajuntament que dóna compte del que han fet i faran. Impressionada també pels plantejaments urbanístics, arribo a sentir satisfacció *ajena*.

Us desitjo, amics, que la vostra revista es faci ressò de la gent que construeix Banyalbufar, reflecteixi la vitalitat del poble i que aquest sigui el testimoni d'un poble que jo simplement definiria com a especial.

Maria Rosa Compte

CRÒNICA D'UNA FEINA ANUNCIADA

Sebastià Ambrós Albertí

"Banyalbufar és el poble més hermós de Mallorca". Aquesta és la definició de Banyalbufar que vaig llegir i escoltar un dia del passat mes de novembre en cada un dels reportatges que sobre diferents pobles de Mallorca donaren dos mitjans de comunicació ben diferents. Un era la revista nord-americana NATIONAL GEOGRAPHIC amb data de l'abril de 1957, i l'altre una emissió de la 2ª cadena de TVE el 19 de novembre d'enguany. Curiosament aquest mateix dia l'Equip de govern de l'Ajuntament de Banyalbufar donava compte als banyalbufarins de la feina feta durant els 150 primers dies de gestió municipal.

La bellesa pot ser una propietat natural, però també és una qüestió de cultura, o millor, és la conjunció harmònica de naturalesa i cultura. I això és precisament Banyalbufar.

En un principi hi havia la naturalesa, però al llarg dels segles es va anar empeltant de cultura, és a dir, de feina humana. Feina ben feta, basada en elements integradors de la voluntat dels homes, com és ara: capacitat d'esforç, perseverança, tolerància i seny. En una paraula, **van saber fer marges d'un caramull de pedres.**

La gestió municipal que han dut a terme Independents per Banyalbufar té la bellesa de l'eficiència, perquè se sustenta amb aquells elements integradors que esmentàvem abans. És el que havíem anunciat a la presentació del partit el mes d'abril passat, i al cap de cinc mesos hem demostrat amb fets i paraules que hem estat fidels a la nostra promesa. Endemés hem deixat ben clara la nostra voluntat irrenunciable de ser-ho mentre duri el nostre mandat, que es tradueix en les següents accions que pensam dur a terme l'any vinent.

Subministrament d'energia elèctrica al pou de ses Mosqueres per abaratir l'abastament d'aigua.

Inici de la reconstrucció de les xarxes de clavegueram, aigua potable i pluja.

Sol·licitud perquè l'Ajuntament de Banyalbufar sigui entitat col·laboradora en la prestació social substituïdora.

Estudi de viabilitat per a la recuperació de la platja.

Nova pavimentació del carrer Borguny.

Condicionar i racionalitzar les oficines municipals.

Elaboració de noves normes subsidiàries per a les zones rurals del municipi.

Signatura d'un consorci amb IBAGUA.

Adhesió al programa LEADER per recuperar els camins veïnals.

Adhesió a la xarxa de biblioteques del CIM.

Signatura del conveni amb FODESMA per al manteniment dels marges.

Adhesió al programa del Ministeri d'Obres Públiques i Vivenda per rehabilitar habitatges ubicats en el centre històric del municipi.

Tot i que sabem que hi ha molts fronts per atendre, aquest és el nostre compromís, i al mateix temps estam disposats a trobar la solució adient quan es presenti qualsevol assumpte que exigeixi una acció puntual immediata. Així de clar ho explicaren els nostres companys: Miquel Vives, Joan Font, Joan Lluís Vives, Ramon Mondéjar i Antoni Mora, i hi afegiren una llarga llista d'accions acabades que ara no repetiré, ja que el nombrós i qualificat auditori prengué bona nota de la informació que va facilitar l'Equip de govern de l'Ajuntament durant una hora i mitja.

Vet aquí un altre acte sense precedents en la història de la democràcia al nostre poble. Ens va satisfer la valoració que ens atorgaren els nostres conciutadans, com també estam contents dels esforços, nervis i treballs que ens ha costat prendre el pols a una gestió municipal que gairebé no existia o, si existia, estava molt mal encaminada.

Com a bons hereus d'aquells avantpassats que anys enrera amb gran visió de futur posaren la primera pedra al primer marge -i així esdevingueren els creadors del nostre poble i cultura-, estam decidits a fer que dins l'àmbit municipal l'Ajuntament de Banyalbufar recuperi la credibilitat entre els banyalbufarins i el bon nom dins les Institucions.

*Hem començat a
fer marges d'un caramull de pedres.
Una metàfora mai tan real com ara.*

CARTA OBERTA A L'AJUNTAMENT DE BANYALBUFAR

Claus Fr. Dürscheidt
(Son Bauzá)

Benvolgut Antoni Mora, batle de Banyalbufar:

Com a amic de Banyalbufar, crec tenir el deure d'expressar la meua opinió sobre el desenvolupament urbanístic de Banyalbufar. Al mateix temps som conscient de la dificultat que podria sorgir si gent de Banyalbufar pensàs que, essent estranger, no tinc per què ficar-me en els afers interns d'aquesta vila. Per tant, miraré de manifestar els meus pensaments amb prudència i, si qualche vegada no ho fes, deman que se'm perdoni. Per tant, no considereu les meves remarques com una ingerència, sinó com una contribució a la diversitat d'opinions, necessària per a les decisions importants de cara al futur de Banyalbufar.

la dificultat que podria sorgir si gent de Banyalbufar pensàs que, essent estranger, no tinc per què ficar-me en els afers interns d'aquesta vila

Fa deu anys que conec aquest poble i em consider un home de sort pel fet de viure fa ja quatre anys entre vosaltres. La decisió de reconstruir una casa d'un munt de runes té molt a veure amb el sentiment positiu que aquest poble té una posició de privilegi i que els seus habitants són gent extraordinària. Amb això no vull dir que en altres indrets no es pugui trobar gent igual, però aquí -si no anau a veure altres pobles- es conserva l'estructura de poble, malgrat la proximitat d'una gran ciutat com Palma amb tot el seu ambient, envoltat d'un paisatge que normalment ja haurien destruït els interessos del capital.

On, si no, creixen junts els infants? On els habitants durant l'hivern s'asseuen per discutir els uns amb els altres? On, si no, joves i vells es comuniquen, tot i les dificultats provinents de la diferència de generacions? On hi ha un lligam tan fort amb el seu poble d'origen de part d'aquells que, per motius de feina, se n'han anat? Les marjades es tornen a cultivar en part, quan fa deu anys estaven quasi totes abandonades i les cases s'han modernitzat. Es pot constatar que els habitants de mitjana edat fan grans esforços per tal de conservar el poble i el senten com un lloc especial de cohesió social, com -per posar només un exemple- es va demostrar en l'afany de tots perquè les Festes fossin un èxit.

Les marjades es tornen a cultivar en part, quan fa deu anys estaven quasi totes abandonades i les cases s'han modernitzat.

Estim aquest poble tal com és, però, com sol passar a tots els llocs bonics del món, corre un greu perill. **Especuladors sense escrúpols, capitalistes corruptes i gent senzilla que vol comprar estan desfent l'harmonia de Banyalbufar.** Com a rates, es mouen per les finques velles de l'entorn i cerquen amb delit grans extensions de la muntanya per prendre'n possessió.

Aquestes especulacions es fan en secret i, abans que les autoritats municipals se n'assabentin, s'ha venut el solar que desitjaven. De vagades les immobiliàries temptegen el mercat sense tenir l'encàrrec de fer-ho. "Un gran terratinent ven 25 solars per a edificar-hi xalets a Banyalbufar, la costa més bella de Mallorca". Recerques posteriors han demostrat que es tractava de Planícia i, quan algú ha telefonat directament a la immobiliària, no han donat clarícia de res. Una cosa semblant va passar amb Son Bunyola. El Sr. R. Branson havia anunciat comprar-la servint-se d'arguments engrescadors, com és ara: hotel de luxe de cinc estrelles i llocs de feina per als banyalbufarins. Aquest projecte té totes les simpaties, i la meua també. Això li va assegurar en un principi un tractament especial de part del batle anterior pel que fa al subministrament de corrent i a l'ús de camins, etc. Més tard en Branson va revelar l'autèntica causa de la compra: una urbanització. És la mateixa idea del port des Canonge: com que tenim un port, edificarem cases; altrament, no tindria cap valor un port. Evidentment els defensors de la idea del port diran que a la Costa Blava francesa hi ha petits ports molt bonics que, lluny de fer-lo malbé, dóna personalitat al poblet. Però cal dir que fa molts anys que existeixen aquests ports i que el poblet porta l'empremta dels ports originaris. En el nostre cas no seria més que un lloc de vacances, un atemptat contra la naturalesa del lloc i per tant a l'ecologia del paisatge.

Son Bunyola. El Sr. R. Branson havia anunciat comprar-la servint-se d'arguments engrescadors, com és ara: hotel de luxe de cinc estrelles i llocs de feina per als banyalbufarins

l'autèntica causa de la compra: una urbanització

Una parcel·lació de Planícia, es Rafal i Son Bunyola seria una catàstrofe tant per al caràcter del paisatge com per a la integritat de la naturalesa. Encara avui s'hi troben plantes i animals que són únics en el món. Amb la parcel·lació desapareixen grans extensions com a lloc de pas i queden fora del cercle natural de l'aigua i de les estacions.

El ritme de les plantes i animals queda trencat, i això té com a conseqüència la destrucció per l'erosió. I qui hi guanyaria? Els venedors només, amb els doblers que traïrien de l'especulació. Anomenau-me un motiu que justifiqui la destrucció del propi paisatge a mans d'especuladors estrangers! El creixement econòmic potser? Els terrenys només es poden vendre una vegada, i el municipi en treu unes quantes pessetes de taxes. Llocs de feina potser? Potser treballs de jardineria o de neteja, si els propietaris no duen personal d'Alemanya o Anglaterra.

O és que en trauria un profit econòmic la secció de serveis, com restaurants, hotels, cafès o bars?

Un gran inversor (que vulgui invertir en un hotel de luxe, per exemple) porta el personal qualificat i ofereix generosament al poble llocs de feina de poca responsabilitat. No, la parcel·lació no duu cap benefici econòmic a Banyalbufar. L'augment de taxes d'escombraries i aigua, les contribucions municipals són només doblers que serveixen per mantenir els serveis essencials del municipi. O és que en trauria un profit econòmic la secció de serveis, com restaurants, hotels, cafès o bars? Jo dic que no, perquè l'augment de taxes en altres llocs demostra a bastament que la rendibilitat directa o indirecta no està lligada a la construcció de 50 o 60 cases a Banyalbufar. A més, resulta fàcil endevinar qui en trauria un profit econòmic.

Si els avantatges són pocs, els inconvenients són evidents. Aquest tros de costa de Mallorca és un dels paisatges més bonics, un monument natural europeu. Els qui ens visiten ho fan perquè és així com és. Aquest ser com és l'ha de preservar de ser d'una altra manera. Aquí

Aquest ser com és l'ha de preservar de ser d'una altra manera

rau la clau de l'economia del poble. Les tres grans televisions alemanyes han fet reportatges sobre Mallorca durant l'estiu. Jo vaig veure dos reportatges sobre l'"altra" Mallorca, i acabaven amb Banyalbufar que anava canviant mentre el sol es ponía. I això no és una casualitat. La força econòmica d'aquest indret es fa palesa a través d'aquestes imatges. El paisatge, el caràcter del que és irrecuperable i de la naturalesa no feta malbé és la millor propaganda i allò que el fa atractiu. Aquí, hi trobarem les bases d'una economia. Perquè hi ha això, altra gent en vol participar, i no en un sentit marxista, segons el qual el valor d'una cosa resulta de la suma del treball i els mitjans de producció, sinó en el sentit de l'economia moderna, que veu el valor d'una cosa com un valor fictici per a la col·lectivitat en tant que es basa sobre la publicitat i la psicologia que se'n deriva. Precisament perquè aquest indret apareix en tots els mitjans publicistes, com televisió, revistes i ràdio com a símbol de bellesa, el municipi no té necessitat de fer propaganda per a la seva economia. Les urbanitzacions que destrueixen l'entorn no són positives per a l'economia. Al contrari. Una decisió equivocada en aquesta direcció sempre serà un error irreversible. Vós, com a batle, teniu una doble responsabilitat: de cara a fora, per respecte als amics

Segons la meva opinió, el batle no té cap necessitat de canviar el sistema econòmic que el mateix poble dona

d'aquest poble, i de cara a dintre, per respecte als vostres conciutadans. Considerau aquest poble com un lloc on la vida té qualitat, que cal conservar. Als comerciants del poble, no els va malament. Els joves, que aquí no tenen un lloc de feina, s'haurien de poder integrar a Palma o en el món del turisme. Que hi hagi gent de Banyalbufar que treballi o estudiï a Palma, és una cosa normal que no comporta el perill que el municipi es quedi sense ningú. Les vies de comunicació amb altres centres són excel·lents i faciliten la mobilitat. Segons la meva opinió, el batle no té cap necessitat de canviar el sistema econòmic que el mateix poble dona.

Estic molt content que un grup d'homes joves i intel·ligents ara tinguin l'administració del municipi i la disposició d'actuar d'una manera racional. Això em fa ser optimista i és per això que us escric aquesta carta. Perquè es necessita coratge per oposar-se a d'altres institucions

Jo us propòs una iniciativa, com seria la de crear un "lobby" que constituís una força molt important

de Palma que tenen poder sobre el poble i lluitar per una causa justa. Sense lluita no s'arriba enlloc. **Seria una autèntica desgràcia si la sobirania de Banyalbufar no fos capaç de defensar-se contra la destrucció del paisatge.** Jo us propòs una iniciativa, com seria la de crear un "lobby" que constituís una força molt important en la lluita de tots per conservar els valors d'aquest indret. **Jo procuraria en poc temps que una cinquantena d'estrangers residents amb una alta reputació política i econòmica es comprometessin activament per a aquest afer per tal de fer pressió obertament.** Tinc moltes promeses de part de personalitats importants, cosa que donaria suport a la vostra acció.

Això és molt especialment important de cara al que s'esta fent actualment en les muntanyes de Banyalbufar. Hi ha la intenció d'asfaltar el camí antic per tal de facilitar l'accés a la carretera de quatre o cinc nous xalets. Us heu aturat mai a pensar els efectes ecològics que té la supressió d'aquest camins de muntanya? A Canadà s'ha estudiat molt a fons el tema. Els animals se senten envaïts en el seu espai vital. Algunes espècies no tornarien a passar per aquests camins, perquè haurien perdut el seu hàbitat natural, deixant de banda l'estroncament d'aquífers a la superfície que interrompien la circulació natural de l'aigua. **Es va perdre un dels camins més bonics. Per què no el poden deixar com està?**

D'animalades com aquesta se n'han fet a altres llocs; per què aquí també?

Aquest exemple demostra clarament els efectes de decisions equivocades. I tot perquè s'han construït quatre o cinc xalets amb tot el que això suposa d'agressió a l'estructura de la muntanya. **D'animalades com aquesta se n'han fet a altres llocs; per què aquí també?**

La meua proposició és no donar per principi cap llicència d'obres per a noves construccions, per grossa que sigui l'extensió que s'ha comprat, i així mantenir el més lluny possible els possibles especuladors. L'experiència feta a Pollença, per exemple, demostra que això és factible. Si es venen grans propietats, haurien de ser aprofitables sense canviar el caràcter dels edificis i integrables en el paisatge, i això es donaria en les formes d'agroturisme, ecoturisme o centres de convalescència. Tampoc estaria malament que els habitants joves del poble inventassin noves formes d'utilització, com -és un exemple- tornar a cultivar l'olivera a Planícia i es Rafal i vendre'n els productes elaborats ecològicament al mercat.

La meua proposició és no donar per principi cap llicència d'obres per a noves construccions

Tampoc estaria malament que els habitants joves del poble inventassin noves formes d'utilització, com -és un exemple- tornar a cultivar l'olivera a Planícia i es Rafal i vendre'n els productes elaborats ecològicament al mercat

Tot això són reflexions que jo he fet que us poden ajudar en la vostra tasca de conservació d'aquest indret meravellós. Personalment vull que us pugueu mantenir ferm i perseverant en les vostres propostes. D'aquesta manera som i seré amic de Banyalbufar. ■

SA PLAÇA DE BANYALBUFAR

Francesc Albertí Picornell

President de l'Associació Bany-Al-Bahar

Estic molt content pel fet que **MA'JIL**, en la Nova Era que es proposa començar, hagi tingut l'encert d'obrir una secció sota el suggestiu títol de Sa Plaça. Content i satisfet per dos motius:

Personalment, anomenar o parlar de sa Plaça, tot d'una em duu a la memòria imatges i experiències viscudes en aquest indret durant la meua infantesa. Gran part dels meus records d'aquell temps estan condicionats per l'espai físic de sa Plaça, ca nostra a un costat, cas padrins a l'altre, l'escola, l'església,... Qualsevol referència en aquell món infantil parteix o ve de sa Plaça.

Però m'atreveix a dir que això no tan sols em succeeix a mi, perquè heu de tenir en compte que aquell temps -anys 60- a Banyalbufar la vida quotidiana de la gent del poble encara era com "abans", com sempre havia estat, i anar a jugar o a córrer pels carrers del poble estava mal fet perquè "estorbàvem" els veïnats i espanyàvem els cossols.

L'únic lloc permès, i encara no sempre, era sa Plaça. Els al·lots d'aquell temps això ho teníem ben clar.

Fins que tomaren sa Taverna, l'any 1968, sa Plaça de Banyalbufar tenia les dimensions, entorn i caràcter que segurament li venien de segles enrera. La meua generació fou la darrera que va tenir la sort de poder estar i contemplar sa Plaça amb el seu estat original, jugar-hi a rasquita, a passada (amb pilota Gorila) a futbol amb una porteria a sa costa des Casino, a sentir el nyic-i-nyac de la porta de l'Ajuntament, l'olor del sífó, les crides de l'amo en Damià, veure passar el carro d'en Tià Queso amb n'Estrella fermada a davall, el portalet de sa Taverna, sa Masmorra...

L'altre motiu ve donat pel meu càrrec dins l'**Associació Cultural Bany-Al-Bahar** en nom de la qual vull felicitar a **MA'JIL** perquè el títol posat en aquesta secció encara donarà més ressò i significació a sa nostra Plaça. Aquest ha estat uns dels objectius que **Bany-Al-Bahar** es va marcar des de la seva fundació, de la qual cosa hem donat testimoni.

Com a banyalbufarins sempre hem sabut i tingut present que per a Banyalbufar sa Plaça és quelcom més que un espai públic o que el millor i més ample racó del poble, cosa de per si prou important.

Històricament, i pens que per uns motius lògics i concrets que ara no vénen al cas, sa Plaça ha estat l'únic lloc en tot el poble on tothom ha escoltat a tothom i ningú ha comandat més que un altre, i si algú ho ha intentat no se li ha fet molt de cas. Per dir-ho d'una altra manera, és com si tots els banyalbufarins sabéssim, sense que ningú ens ho hagi dit expressament, que a sa Plaça estam salvats, estam protegits i segurs i que és una mena d'espai internacional on tothom es té respecte; per tant, a tots ens interessa mantenir-la.

Per això **Bany-Al-Bahar** sempre ha fet de sa Plaça lloc de referència de les seves activitats perquè som conscients i, es demostra cada vegada, que la gent s'hi troba molt bé i s'hi sent còmoda. Aquesta sensació facilita una bona convivència i crea un ambient agradable.

Voldria, i n'estic segur, que a partir d'ara la secció de sa Plaça a **MA'JIL** fos l'equivalent, dins la publicació, a l'espai i significació que a Banyalbufar té la seva plaça. Per tant mitjançant l'escriptura tothom podrà sortir-hi i dir la seva, sabent que els lectors ho escoltaran i respectaran tal i com es fa a la plaça de bon de veres.

Per acabar, una vegada més, en nom de l'**Associació Cultural Bany-Al-Bahar** i en el meu propi, vull donar l'enhorabona als responsables d'aquesta publicació tant per l'encert en l'elecció del títol d'aquesta secció com pel canvi en l'edició i projecció de futur de **MA'JIL**. ■

PRIMER TORNEIG DE PING-PONG

Juli Bibiloni

A les darreres festes populars es va celebrar el primer torneig de ping-pong per iniciativa d'en Pep Bibiloni i Antoni Font, consumats especialistes, que s'animaren a organitzar-lo qui sap si amb l'esperança d'arrambar qualche trofeu. El torneig en si va ser un èxit, tant de participació com de públic, que fou nombrós en quasi totes les jornades. La participació fou elevada: 10 participants a la categoria de menors de 14 anys i 23 a l'absoluta. El més jove tenia 7 anys, i el més vell més de 45.

El dissabte 26 d'agost es va fer el sorteig a la plaça pública per establir els aparellaments entre tots els participants. Com sol passar sempre, n'hi hagué de satisfets amb els rivals que els tocaren i altres de no tan satisfets, perquè s'haurien estimat més que els tocàs un altre adversari, però com que el sorteig ja estava fet no es podia canviar. En acabat tots els presents gaudírem d'un refresc amb ensaïmades.

El dilluns 28 comença el torneig, que es va celebrar al local parroquial, després d'infructuoses negociacions amb l'Ajuntament per tal que finançàs la construcció d'un pavelló esportiu. La curiositat va moure molts joves a anar a veure els primers partits, que resultaren força entretinguts; en ells es respirava un gran ambient a les grades. Més d'un es penedí de no haver-s'hi apuntat i va fer vots d'apuntar-se l'any que ve.

El torneig va durar dues setmanes durant les quals els jugadors mostraren totes les seves armes que els havien de dur a la gran final. Però, com que només n'hi podien arribar dos, després de diverses eliminatòries, van quedar establertes les finals en les dues categories: de part dels més joves, es classificaren en Miquel Amorós i en Ferran Bibiloni; dels més grans, Antoni Font i en Juli Bibiloni.

Finalment el dijous 7 de setembre se celebraren les grans finals, molt vibrants per cert, amb tant públic que no cabia al local (per tant, caldrà ampliar-lo l'any que ve). Finalment, després de suar molt, es proclamaven campions en Miquel Amorós i Antoni Font. Així quedà el pòdium final:

Menors de 14 anys

1er: Miquel Amorós
2^{on}: Ferran Bibiloni
3er: Dennis Albertí
4^{rt}: Tomàs Comas

Categoria absoluta

1er: Antoni Font
2^{on}: Juli Bibiloni
3er: Jaume Albertí
4^{rt}: Pep Bibiloni.

Donam les gràcies a Don Bernat per haver-nos cedit el local de la rectoria, a Paco Afroune pels fantàstics trofeus i a Jaume Albertí per la taula.

Entrenau-vos fort per a l'any que ve! ■

L'HOTEL MAR I VENT

Entrevista a Joana i Antoni Vives de s'Hotel

Antoni Sastre Albertí

El turisme a Banyalbufar, que s'ha convertit en la base de l'economia actual del poble, va lligat a l'hotel Mar i Vent. Per conèixer com van ser els seus inicis vàrem entrevistar els germans Joana i Antoni Vives, fills del fundador de l'hotel.

Qui era el vostre pare?

El nostre pare Joan Vives de Can Rigo era pescador i jornalier de família molt humil. De jove va anar a Cuba, i va ser declarat pròfug per no fer el servei militar. Quan hi va haver una amnistia, declarada per Alfonso XIII, va tonar a Banyalbufar. Com molts altres mallorquins no va fer les amèriques a Cuba.

Com se li va ocórrer muntar un negoci com és un hotel?

El motiu va ser que la casa on vivia (el lloc on hi ha avui l'hotel) tenia i té una vista impressionant. Per això molta gent li indicava les possibilitats de muntar un negoci relacionat amb el turisme. Dues persones del poble, don Pep Salas de Can Martí i el rector Ripoll, que veien com en altres llocs de Mallorca el turisme tenia molt èxit, el varen animar i ajudar a obrir l'hotel.

Quan s'obrí l'hotel?

El dia 2 de gener de 1931 s'inaugurà l'hotel amb dues habitacions, així com tenien la casa. Només varen comprar una taula i un parell de cadires, sense aigua corrent.

28 de Juliol de 1951

Com eren al començament els clients?

En principi els principals clients eren caminants que feien excursions a peu o amb bicicleta per Mallorca, representants que venien al poble a oferir els seus productes i també persones que hi estaven molta estona com la mestra Assumpció que es va instal·lar a l'hotel i va ajudar molt la nostra mare tant en la cuina com en el tracte amb els clients.

Com va funcionar l'hotel en aquests anys?

L'èxit va ser gran des del principi i el nostre pare va decidir reinvertir la major part dels beneficis a l'hotel. Ja l'any 1932 van construir la terrassa i l'any 1934 s'amplià en dues habitacions més. Al principi l'aigua es pujava a poalades de Can Cademer, llavors es va fer una cisterna i més tard es construí un aljub a sa Vinyeta, a uns terrenys que els deixà l'amo de Cas Cosí.

Vos recordau que valien els serveis que oferia l'hotel?

La pensió completa valia 4 pessetes, que era moltíssim -segons opinió del nostre pare-. Aquells anys, però, el negoci bàsic era el restaurant. Només els mesos d'estiu, o sigui: de juliol a setembre, també s'hi podia dormir.

Com va afectar a l'hotel l'esclat de la guerra civil?

La guerra va tenir una incidència negativa en la marxa de l'hotel, encara que ho va ser més, una vegada acabada. Durant la guerra va romandre obert tot el temps i va ser un dels pocs hotels que no varen tancar en tot Mallorca. Hi va haver clients de tot tipus i alguns refugiats. N'hi havia que no podien pagar, però el nostre pare considerava que el més important era tenir obert. Ell sempre repetia la frase: "En moments dolents s'ha d'ajudar l'hotel; ja vindran altres temps que l'hotel ens ajudarà a noltros".

Hi va haver qualche esdeveniment especial durant la guerra?

Per dir-ne qualcun, l'any 36 dinaven a la terrassa unes vint-i-cinc persones, quan es va sentir el saig que feia una crida dient que els rojos es preparaven per fer un desembarcament a sa Pedra de s'Ase. Tots els clients varen fugir escapats i sense pagar amb gran disgust de la nostra mare. El desembarcament va ser una falsa alarma.

Després de la guerra, amb el boicot internacional a Espanya, com va anar l'hotel?

Varen ser anys difícils. Els principals clients eren catalans, representants, com abans de la guerra, i alguns nuvis. De tota manera la principal feina era la restauració. El general Francisco Vidal Sureda, que era un enamorat de Banyalbufar, duia a dinar a l'hotel totes les personalitats importants que venien a Mallorca. Els primers estrangers després de la guerra varen ser francesos; més tard arribaren anglesos i alemanys.

Quan se supera la situació de després de la guerra?

L'any 56 es firmà un contracte amb el *Tour Operator* alemany Dr. Tigges, i això va permetre allargar la temporada i donà un nou impuls al negoci. A partir d'aquest any no es torna a firmar un nou contracte, ja que la petita dimensió de l'hotel i els clients fixos que ja teníem, no podien deixar la part de l'hotel que els *Tour Operators* volien. Però les circumstàncies havien canviat: amb el fort creixement del turisme a tot Mallorca, el número de turistes augmentà i es manté sense grans canvis fins ara.

Com ha canviat l'hotel en les darreres dècades?

L'hotel no va tancar mai entre l'any 1931 i 1970, encara que moltes vegades no hi havia clients. Des d'aquest darrer any l'hotel es tanca dos o tres mesos a l'any. El nostre pare no hi podia consentir en tancar. Ell deia que sempre s'ha d'estar a punt per atendre un client, però els temps havien canviat. Les inversions han estat contínues: l'any 1956 es construeix el menjador, el 1962 s'instal·la la calefacció, el 1965 es fa una gran ampliació i es construeix la piscina, el 1981 es fa la part nova de l'hotel.

Per acabar teniu alguna anècdota especial al llarg d'aquests anys?

N'hi ha moltes. En contaré una que li va passar a mumare. Després d'inaugurar-se l'hotel, un client li demanà que li fes ous "revueltos". Mumare li va dir que no en sabia fer. Donya Assumció, la mestra, que ho va sentir, li va dir el que eren. Mumare li respongué que ja podien xerrar més clar aquests turistes i demanar ous amb tomàtiques, que és molt més bo de dir. ■

EL COL·LECTIU PUNK DE BANYALBUFAR (KPB)

Guido Dettoni della Grazia

El nostre Consell Redacció s'havia reunit per treballar sobre aquest número zero. Havíem de valorar escrits, propostes i, evidentment, un escrit/enquesta del Col·lectiu Punk de Banyalbufar **KPB** que Monxo signava amb aquest títol: *El sexe a Banyalbufar*.

Els antics membres del Consell de Redacció m'expliquen que havien convidat els quatre components del **KPB** -Albert, Gaspar, Marc i Monxo- a dir-hi la seva i a aparèixer a **MA'JIL**, tot assegurant-los que publicarien el que escrivissin, fos el que fos, perquè no hi hauria censura.

El títol de l'enquesta era eloqüent i movia un somriure divertit en evocar una història de sex-horror amb un contingut que posava la indecència al servei d'un missatge. El fi justifica els mitjans?

Bé, l'escrit *El sexe a Banyalbufar* va ser el resultat d'una enquesta duita a terme de veritat un diumenge de ressaca entre homes i dones del poble.

Es féu una primera pregunta a 25 homes, i 17 varen contestar que preferien relacions sexuals amb un porc abans que amb un home: un clar rebuig, doncs, a l'homosexualitat.

Després n'hi havia una segona a 22 dones, i 14 dones varen contestar que preferien relacions sexuals amb un cavall abans que amb un verro: una qüestió de bon gust.

Segurament el **KPB** es queixarà que en aquest resum de l'enquesta hàgim evitat els termes per ells emprats, però, com que deim el mateix, preferim fer-ho amb paraules no provocadores.

De tota manera era necessari xerrar amb ells i informar els nostres lectors sobre el **KPB** i els seus components, i com que, segons ells diuen, se senten marginats per la societat de Banyalbufar, tampoc no podíem desatendre l'escrit i no mencionar-lo aquí.

En Jaume Albertí entre dues edats, la dels membres del **KPB** i la meua, va fer d'introduïdor. El divendres 8 de desembre, dia de la Puríssima, en Jaume i jo armats d'enregistradora, màquina fotogràfica, paper i llapis, ens vàrem trobar amb ells a sa Cabina. Era el primer pas i s'havia de superar amb èxit per arribar a seure a qualque part i poder dur a terme l'entrevista. I així va ser, ja que l'espai que ens va acollir va ser el cau on el **KPB** assaja, es retroba i pren les seves decisions. Jo no sabia que feien música, una música per acompanyar textos que expressen la seva provocació i manera de veure o d'interpretar la societat i la vida. Es defineixen Punk i fan música Punk. Poc importa definir massa el que vol dir això de Punk. Es posin l'etiqueta que vulguin, intentam ara anar darrera l'etiqueta.

El viatge per anar darrera l'etiqueta va ser llarg i va acabar amb música ja que varen improvisar, com a senyal de simpatia -diria jo-, un breu concert. Començant pel final haig de dir que el talent musical no manca, la capacitat d'improvisació amb uns instruments i aparells ruïnosa et deixa admirat.

Viatge llarg i tortuós, però fàcil, perquè Albert, Gaspar, Marc i Monxo tenien ganes de xerrar, de deixar-se fer fotografies i, com hem vist, fins i tot de tocar.

De tota l'entrevista enregistrada apareixen capítols que, a manera d'introducció, vull enumerar abans de transcriure les opinions del **KPB**: **Música i Missatge. Ideologia. Droga. SIDA. Sexe. Religió. Déu. Família. Vellesa. Morts. Dona. Banyalbufar. Joves. Amor. Amistat. Art.**

Si els hi haguéssim dit, abans de començar, que xerrariem de tantes coses, probablement l'entrevista no s'hagués produït; però tots aquests temes varen anar sorgint entre tots, perquè es tractava més d'una gran conversa que d'una entrevista.

I anem per feina. Comencem el viatge darrera l'etiqueta KPB.

Música i Missatge

"...no donam molt de missatge. El missatge que pretenem donar és no enganar ningú, dir les coses com són. Vull dir, les coses com nosaltres les veiem. Tenim una cançó que xerra sobre el servei militar, que és una pèrdua de temps. El servei militar per als militars. Tots opinam el mateix. Si el grup està format és perquè tots compartim una mateixa ideologia i ens agrada una determinada música. Si jo tingués una ideologia nazi, segur que no estaria en aquest grup, m'haurien obert ja el cap..."

Ideologia

"...qualificaria la nostra ideologia d'anarquista i respectam tothom. Que tothom faci el que vulgui sempre que no molesti ningú. Això ho volem expressar mitjançant la música Punk, que és una manera de protestar..."

Droga

"...les drogues dures no. Lo ideal seria fer el que es fa a Holanda on existeixen llocs determinats per drogar-se sense fer mal a ningú. El que no podem acceptar mai és drogar-se davant sa cabina telefònica de Banyalbufar, per exemple.

A Holanda hi havia un lloc que es deia la *vall de les xeringues*, un lloc on deixaven traficar i consumir drogues encara que la policia hagués d'entrar-hi amb metrallata..."

SIDA

"...és una bona putada. És uns dels problemes més greus que ara mateix té l'home. És el pitjor que et pot passar en aquesta vida. M'estim més tenir un accident..."

Sexe

"...sexo lliure. És ver que de vegades ens en fotem. Però crec que si un és *maricon*, està plenament en el seu dret; que faci el que vulgui. Crec que és una injustícia que es fotin d'una persona pel fet de ser homosexual o negra. Que les *lesbianes* es puguin casar i dur una vida normal. Que l'elecció sexual de cadascú sigui lliure. El que passa és que hi ha un desgraciat que posa molts impediments. *Para matar al papa* és el títol d'una cançó nostra. Ni ell mateix deu saber perquè diu totes aquestes *tonteries*. Abans de venir comentàvem a sa cabina si un neix o es fa homosexual, i no hi hem trobat resposta. És una opció dels homes..."

Religió

"...jo he anat a missa. Des de petits ens han obligat anar a missa, fins que un dia vaig dir a mon pare i a ma mare que no hi volia anar més..."

Déu

"...jo no hi crec. Hi ha una menjada de coco des de fa molt temps. Hi ha molta manipulació.

No tenc ni idea del per què estam aquí. Mai no m'ha passat pel cap demanar-me per què s'ha creat la terra i els homes. Per molt que un hi doni voltes, mai no trobarà la resposta clau. Uns diran una cosa i els altres una altra..."

Família

"...com ens duim amb la nostra família? Home, depèn del dia. És que no són com noltros, no pensen igual. Molt de plics he tengut discussions. El primer dia que em varen veure amb els calçons estrets a ca meva hi va haver *llo*. El mateix passa quan arrib tard.

La futura família? Ho veig molt enfora això. Ara mateix no em preocupa. Alguna vegada he pensat que d'aquí a 20 anys possiblement tendré una família, amb un fill. I en aquest fill tenc ben clar que no li deixaré fer el que vulgui. Quan em digui: "M'en vaig de marxa i tornaré el diumenge dematí", jo no li respondré: "Vai, que jo també ho he fet de jove". Li diré ben clar que jo he mamat i tu marnaràs, que t'has de guanyar ses sopes..."

Vellesa

"...jo em moriré als 35 anys. No, no és un somni. El que passa és que no vull ser vell, perquè no vull anar al metge cada dia. A més es passa molt malament, és un patiment total, encara que n'hi hagi molts que s'ho passin molt bé. S'acaben totes les marxés. Moltes vegades els qui ho passen puta són els altres, la família. Per això m'estimo més morir-me als 40 anys. Estam d'acord amb l'eutanàsia..."

Morts

"...el culte als morts ho trobam una tradició. Ni ens va ni ens ve. El millor que pots fer quan et mors, és donar els teus òrgans. Estic segur que, si 1.000 anys enrere en lloc d'enterrar els morts els haguessin cremat, ara mateix quasi tots es cremarien. No tenc res en contra, m'és completament igual. Amb jo que facin el que vulguin quan em mori..."

Dona

"...la dona és una gran invent. Gràcies a ella el món no s'acabarà. És el millor que et pugui passar. M'agradaria molt conèixer una dona guapa i viure amb ella. Una sola donal i si no va bé, amb una altra. També sols una. Dues dones a la vegada? Home, això es posar banyes...! Si em cas amb una dona i després em diuen que està amb un altre, no em faria molta gràcia.

Fidelitat i monogàmia, a no ser que les coses et vagin malament. Si no estàs a gust, tan amics i que cadascú s'en cerqui un altre. Crec que no som masculistes. Bé, tots ho som un poc. Sempre hi ha l'home que es vol fer notar. Així com tothom té una mica de racisme, també té una mica de masculisme. El que de vegades em deman és perquè sols hi ha dos sexes i no més.

A Banyalbufar hi ha poques dones. El problema és que no hi ha practicamente al·lotes de la nostra generació de 18 i 19 anys. Així anam cada dissabte fora Banyalbufar. Per trobar la dona ideal, abans n'han de passar 15, o una, o mitja. Jo m'estimo més tenir-ne una i conservar-la. El que no faria mai és deixar el nostre grup d'amics, com fan alguns. També crec que és millor una per sempre que no una cada dissabte.

Les putes, les haurien de legalitzar. Que fos un ofici i pagassin els seus impostos. És perillós anar de putes, però que cadascú faci el que vulgui..."

Banyalbufar

"...hi ha molta gent aquí a Banyalbufar que es pensa coses que no són. Hi ha gent que pel fet de vestir d'una manera determinada o per la música que fas, et miren pel carrer com si fossis un desgraciat. Això també passa a Palma. Aquí sempre els al·lots que va a missa són bona gent i els qui no... Els canvis a l'Ajuntament per ara han estat magres. Havien xerrat molt de local per a joves i places per als objectors. En principi era necessari el canvi, però és que varen prometre molt i ara cal esperar si ho compliran. D'aquí a cinc anys ho sabrem millor. Si no es compleixen les nostres perspectives, pensam fer el que feien "Los Banyalbufar", que posaven a parir l'altre batle i ara són amics del nou... El que a jo m'agradaria és que per solucionar els problemes no fos necessari que existís un Ajuntament. Que se solucionassin a iniciativa de la pròpia gent..."

Joves

"...els joves de Banyalbufar creuen que som diferents dels altres. Mai ningú havia tingut el valor d'expressar el que pensa a unes verbenes com noltros ho férem. I per això ens miren de segons quina manera. Els joves de Banyalbufar són molt conservadors. Molts no fan el que volen. A molts joves no els agrada ser com són i no voldrien anar a missa, però no tenen el valor de dir-ho a la seva família..."

Amor

"...l'amor es un invento. Tothom té cor. Sí, hem estat enamorats. Ningú ens ha llevat la son però supòs que hem estat enamorats.

Sí, és important sentir-me estimat. Per exemple, la família vol el millor per a tu. Però fins un cert punt; no ens hem de passar! Que no emprenyin! Estar bé jo amb ells i ells amb jo, i basta. També és important sentir-te estimat pel teus amics..."

Amistat

"...l'amistat és més important que l'al·lota. Hi ha amics i col·legues. No crec que els nostres amics arribin a 10. L'amistat amb les al·lotes és més difícil, i a Banyalbufar no hi ha possibilitats. L'amistat que puguis tenir amb una dona és diferent de la que puguis tenir amb qualsevol home..."

Art

"...art és qualsevol cosa que t'agradi molt. No necessàriament ha de ser una cosa física. Per a jo els toros no és art, és una tradició feixista. Quan feim música, consideram que estam fent art, perquè és una cosa que ens agrada a tots, i passam gust. Jo, gràcies a la música, he fet molts amics".

Fent música o, com dèiem abans, escoltant la cançó de protesta contra el servei militar, va acabar el nostre viatge darrera l'etiqueta **KPB**, però en Jaume i jo tenim la impressió que amb aquest escrit n'hauré de començar un altre, de viatge. ■

NADAL A BANYALBUFAR

Jaume Albertí de Son Salvà

Quan arriben les festes de Nadal, és inevitable acollir-se a les tradicions, no per interpretar-les com uns costums encarcerats, sinó com el punt de partida d'una manera de fer que ens identifica i projecta. "Per Nadal cada ovella al seu corral". Això no és només una frase feta, sinó el millor resum de l'esperit que es respira aquests dies. No és estrany, doncs, que el consell de redacció de Ma'jil en la seva nova era em demanàs com se celebraven les festes de Nadal els anys 30 i 40 d'aquest segle a Banyalbufar.

"Per Nadal cada ovella al seu corral"

Efectivament, les festes de Nadal eren importants des del punt de vista religiós, gastronòmic i d'esbargiment.

Començava la preparació amb la compra de l'indiots al mercat de ses Enramades de Ciutat, que es feia cada dissabte, i si qualque família no el tenia aprofitava la festa de St. Tomàs (21 de desembre) per comprar-lo. Si les famílies tenien fills o néts al·lots, els el feien passejar pels carrers fermats amb un cordell perquè no fugís; així els altres el podien admirar i comparar, ja que a Banyalbufar normalment no es criaven indiots. Del porc que a cada casa mataven, en reservaven la millor carn per fer el farciment pel dinar del dia de Nadal.

Mentrestant, des de principis de desembre, el Sr. Rector començava a assajar amb l'al·lot escollit el cant de la Sibil·la, que mai no faltava a les matines de Nadal. Cada dia l'al·lot escollit, després de l'escola del matí, es dirigia al cor de l'església on el Sr. Rector l'esperava i, acompanyant-se amb l'harmòni, assajava una i una altra vegada fins a quedar a punt per a cantar-la la nit santa de Nadal.

Les dones anaven fent els torrons, fluixos amb ametles encetades a casa, típicament mallorquins, i les tradicionals coques de torró, tan delicioses i gustoses.

El dissabte de Nadal tot estava net i a punt per a les matines i el gran dinar de Nadal. A l'horabaixa els homes ja no treballaven i anaven als cafès (Cas Cosí, Can Font, sa Taverna, es Cafè nou), que s'omplien de gom a gom, discutien i jugaven a truc, amarilla, tuti, etc., tot esperant l'hora d'anar a matines. Altres passaven el temps vora el foc xerrant, cantant o festejant. La vetllada era molt llarga, ja que se sopava a les vuit i les matines no començaven fins a les dotze. Quan les campanes tocaven el primer, les dones i al·lotes començaven a mudar-se, ja que estrenaven els abrics que havien de dur durant l'hivern i, evidentment, les matines eren una ocasió única per lluir-los. Quan es tocava el darrer, l'església era plena de gom a gom. S'havien cantat les matines pel cor parroquial i estava a punt de començar la missa del gall a partir de les dotze de la nit. El cant de la Sibil·la era el moment culminant. No se sentia un alè mentre s'escoltava la profecia: "El jorn del judici parrà el qui no haurà fet servici"... un cant que a Mallorca es canta des del segle XIII. Després s'adorava l'infant Jesús mentre es cantaven nadales i al final es visitava el betlem que cada any es feia a la capella de St. Antoni.

"El jorn del judici parrà el qui no haurà fet servici"

Acabades les matines, la gent es retirava a ca seva on les mares havien preparat la xocolata amb coques i ensaïmades i els torrons obligats. Els joves organitzaven la xocolatada pel seu compte i anaven a la casa de camp d'un d'ells per fer la xocolata, menjar i beure fins a altes hores de la matinada.

El dia de Nadal la gent s'aixecava tard, llevat de les dones que havien de preparar el gran dinar de nadal. Per les meves investigacions he pogut saber que a la majoria de les cases de Banyalbufar es feia el dia de Nadal una gran sopa de brou de pollastre o indiots i un segon plat de bullit de banda amb carn d'indiots, pollastre, xot i porc, acompanyat de farciment. Era un plat molt substanciós. Finalment, aquests eren els postres: el meló que s'havia reservat de la collita per a tal ocasió, neules torrades a la casa, bessons torrats, les famoses coques de patata autèntiques, comprades al forn des Casino o a can Font, torrons forts, fluixos i de Xixona amb tassons de malvasia i vi dolç, provinents dels cellers de can Pico, sa Baronia, can Carabasseta, ca s'Hereu, can Bernat, etc. La tarda de Nadal, les al·lotes l'aprofitaven per lluir els millors vestits i abrics. El passeig anava des de cas Cosí fins al torrent d'en Roig, amunt i avall una i una altra vegada, fins que un jove aconseguia anar amb una al·lota si aquesta no li dava carabassa. Quan estigué llest el camp de ses Teules, els joves organitzaven partits de futbol molt animats, discutits i concorreguts.

El passeig anava des de cas Cosí fins al torrent d'en Roig, amunt i avall una i una altra vegada, fins que un jove aconseguia anar amb una al·lota si aquesta no li dava carabassa

Fins l'any 1935 la nit de Nadal la gent anava al cinema Doré. La funció començava a les 8'30

Mentrestant el rector Ripoll va habilitar un espai de la rectoria a sa Baronia. Aquí per Nadal des de l'any 1948 es feien representacions teatrals a càrrec d'un grup de joves de Banyalbufar,

del vespre, i les pel·lícules que es projectaven eren mudes. Amb la guerra civil (36-39) deixà de funcionar el cinema i fins els anys 50 no es van reprendre les sessions. Mentrestant el rector Ripoll va habilitar un espai de la rectoria a sa Baronia. Aquí per Nadal des de l'any 1948 es feien representacions teatrals a càrrec d'un grup de joves de Banyalbufar, i tot el poble hi assistia de manera que, essent petit el local, l'obra havia de representar-se dues o tres vegades. Aquestes actuacions teatrals donaven a les festes de Nadal un atractiu

especial.

La segona festa de Nadal se celebrava amb una missa major, adoració del nin Jesús i cant de nades. Després venia el passeig i el dinar d'arròs sec i rostit amb les llepolies pròpies de Nadal, esmentades a la primera festa. L'horabaixa, futbol i passeig. A les vuit del vespre cinema i teatre, si en feien; si no, les famílies passaven la vetlada tan alegrement com podien o acudien a visitar parents i coneguts per tastar els torrons.

Aquest mateix dia era típic i tradicional anar a besar les mans dels padrins joves. Nins i al·lots, havent dinat, amb el millor vestit que tenien i un mocador de bolic, ben net i plegat, usat solament aquesta diada, anaven a visitar els padrins, els quals, sentint-se molt afalagats per la visita, omplien el mocador d'ametlles, nous, confits, torró i hi posaven sobretot la coca nadalenca de patata. Quan eren més grandets, no agafaven mocador quan visitaven els padrins. Senzillament aquests els donaven a tastar els torrons i un tassó de vi que els fillols alçaven desitjant molts anys.

Els majors, quan llegeixin aquest article, recordaran uns temps que no tornaran, mentre que els joves coneixeran uns costums que són això: un record

COTORRES VERDES

Xavier Cayelles

És evident que la naturalesa no és una cosa estable, sempre sofreix canvis de tot tipus que a la llarga intervenen sens dubte en l'evolució del nostre planeta.

A la mateixa natura i a escala petita, existeixen certs canvis força interessants com la introducció d'espècies animals o vegetals dins hàbitats que no els pertoca.

Des de sempre els homes hem variat la fauna i flora de tot arreu. Abans, quan a Mallorca encara no existia l'ésser humà, només hi havia alzines, voltors, miotragus i qualque petit rèptil; per tant, la introducció d'espècies és un fet.

Un exemple recent d'aquesta introducció és el famós cas de les "Cotorres Verdes" anomenades també "Cotorres de Kramer", introduïdes a Europa durant els últims anys.

Resulta que la cotorra verda és un ocell de gàbia que es pot trobar en venda dins qualsevol tenda d'animals. Però resulta també que, donada la gran quantitat d'exemplars que s'han escapat i que sobreviuen perfectament a l'àmbit europeu, s'ha creat veritablement una gran colònia d'aquestes aus.

La cotorra verda (*Psittawla Krameri*) és un ocell tropical de talla mitjana, bon volador, de color verd iridiscent amb el bec vermell i un collaret negre característic en els mascles adults. Quan vola emet crits -i això el fa molt sorollós- i sovint ataca altres aus. S'alimenta especialment de fruites madures, llavors i fulles tendres

A les grans ciutats espanyoles com Barcelona i Madrid, la cotorra verda es pot veure en grans grups, en parcs i jardins on arriba a ser més abundant que els propis gorrions i coloms.

Curiosament, durant els darrers tres mesos de l'any a Banyalbufar hi va haver per primera vegada una colònia estable de 4 cotorres verdes. El seu territori estava integrat entre la zona de can Pico (sobretot devora els pins de sa Marina) i la part inferior de sa Costa on comença el camí d'es Rafal.

Tots els matins, aquests incansables animals anaven junts volant amunt cercant menjar. Segons en Gaspar, que les veia passar cada dia, s'alimentaven de figues de moro i fruites sembrades, fent malbé els arbres. Recordam que tota espècie introduïda (i més si és tropical) resulta un delictes ecològic per tal com la seva presència modifica tota la cadena alimentària i l'equilibri natural d'una zona.

Actualment desconec la distribució d'aquests ocells a Banyalbufar. Tal vegada se n'han anat amb l'arribada del fred. De totes formes crec que val la pena destacar l'estada d'aquest animals tropicals al nostre poble.

**OCTUBRE-NOVEMBRE DE 1918:
L'EPIDÈMIA DE GRIP A BANYALBUFAR**
Benet Albertí Genovart

Començam aquesta secció de **MA'JIL** relatant un episodi trist de la història del poble com fou l'epidèmia de grip de 1918 que tingué conseqüències tràgiques i que fou d'abast planetari.

En aquell temps es creia sovint que la causa de l'epidèmia foren els cossos sense enterrar dels camps de batalla de la I Guerra Mundial. Altres, com dins la vila mateix, deien que era causada per l'atmosfera contaminada procedent del Marroc. En realitat la raó principal cal cercar-la en les característiques pròpies del virus, que cada any canvia o muda la seva estructura, i, per tant, cada any es fa necessari un tipus de vacuna diferent. De tant en tant es produeixen pandèmies o mutacions radicals en l'estructura del virus, i això és el que succeí aquell any arreu del món i la grip es transformà en una malaltia mortal. Avui en dia, amb moltíssims més mitjans, es poden preveure aquests fets millor que l'any 1918 quan, encara que la grip era prou corrent, no se'n coneixia el virus causant.

A les Balears el grip causà estralls entre els mesos de setembre i desembre i comparegué a Banyalbufar el 6 d'octubre quan el metge del poble, Ramon Vanrell, informava per primera vegada al batle de l'aparició de dos casos, un a Son Valentí i l'altre a dins el poble, importats des de Palma. Aquest fet desencadenà l'immediata presa de mesures per part de l'Ajuntament, com aïllar als malalts o la neteja constant d'estables i femers amb cal viva, perquè coneixia els efectes devastadors que ja havia causat a altres llocs com Esporles.

Tots els esforços foren inútils. La facilitat de propagació del grip invalidà qualsevol iniciativa per aturar la malaltia. El dia 16 d'octubre es declararen 18 casos més, el dia 19 s'ordenava el tancament de les Escoles i, seguint els comunicats facultatius, veim com el 22 d'octubre es presentaven vint-i-tres malalts més, el dia 23 vint-i-sis, el dia 24 vint-i-vuit, el dia 25 trenta-dos, el dia 26 trenta-set. El dia 27 l'Ajuntament contractava 4 homes per conduir el cadàver tot d'una cap al cementiri si es produïa qualche defunció. A partir d'aquí el Consistori no es va poder reunir més fins al 23 de novembre, una vegada que ja havia remès l'epidèmia. Durant aquest interval es produí l'embat més virulent amb 8 víctimes mortals, entre elles el regidor síndic de l'Ajuntament: Jaume Cabot, el jutge municipal: Bernat Tomàs, el mestre nacional: Jeroni Salleres i el primer rector que tingué Banyalbufar: don Francesc Suau Simó.

Un dia crític fou el 9 de novembre quan es demanà ajuda urgent al Govern Civil ja que el metge Ramon Vanrell no donava abast per fer front a 500 malalts, o sigui, més de la meitat de la població. No existia cap casa sense afectats i hi havia fins i tot famílies senceres malaltes. El mateix dia arribà a les 11 del vespre Antoni Albertí, natural del poble i jove metge del Terreno, que es va oferir voluntari per intervenir, ja que en principi s'havia designat un altre metge. Tot d'una es posà a curar malalts durant 10 dies.

Aquell temps les tècniques per combatre la malaltia eren bastant desencertades: es cremava sofre quan en realitat no tenia cap efecte, i als malalts se'ls administrava aspirines i en casos greus es practicaven sagnies o fins i tot se'ls administrava sèrum (suero) de cavall! El propi Antoni Albertí arribà al poble amb una capsa de sèrum de cavall proporcionada pel Governador. Tot això sense desmerèixer l'ingent i humanitària labor dels metges que s'enfrontaven a un virus desconegut (el microscopi electrònic no s'havia inventat), visitant centenars de malalts nit i dia amb risc de la seva pròpia vida. La dieta es composava principalment de brou calent. El cuiner de la Baronia en féu en abundància per a tots els malalts. Bevien llet condensada a falta de llet natural, esgotada a Mallorca durant l'epidèmia, duita també per Antoni Albertí.

Finalment, l'Ajuntament es reuní en sessió plenària el 23 de novembre fent balanç. S'agraí l'acció desinteressada i humanitària que tingué pel poble el metge Antoni Albertí, l'actuació del Cap de Carrabiners i les gestions del regidor Sebastià Cabot en absència del batle Antoni Albertí i del tinent de batle Josep Picornell, que també estigueren malalts. Encara el 10 de gener de 1920 es donà compte d'un rebrot epidèmic que finalment no tingué més conseqüències.

**Sols queda dir que,
després d'haver llegit
aquest capítol trist de la
història, no vos hagi
entrat febre gripal. Per
tant, molts d'anys i salut
per a tothom!**

Aquesta secció duu el títol de "Gai Saber".

Com que potser és desconeguda aquesta expressió per a molts lectors, aclarim que "Gai Saber" era l'art de fer poesia dels antics trobadors a l'edat mitja, i als nostres temps és el títol que es dona al poeta que ha guanyat els tres premis dels Jocs Florals: *englantina, viola i flor natural*. Així doncs, aquesta secció està destinada a tot treball de creació literària en prosa i en vers.

BANYALBUFAR

Joan Antoni Vives

(11 anys)

Banyalbufar és un petit poble situat entre Esportles i Estallencs en la Serra de Tramuntana. Es veu una panoràmica distinta segons el miris del nord o del sud. En ambdues parts es pot sentir la fragància tan encertada amb la vista que ens presenta Banyalbufar. Si el miris del nord, és a dir, de la mar veus una gran muntanya anomenada sa Mola de Planícia que abraça la vila. Parlant de la vila, els habitants que vivien a Banyalbufar fa molts d'anys varen començar a edificar en Es Penyal i varen continuar edificant cap a la mar. Uns dels símbols més importants que tenia Banyalbufar era sa Baronia, però actualment ha perdut un poc de valor i ara es podria dir que el símbol més important és sa Torre de ses Ànimes. També es pot dir que un panorama fabulós són les marjades que antigament els habitants cultivaven i vivien dels productes que recol·lectaven.

Per jo Banyalbufar és un paradís que es es confon amb el sol que surt i s'amaga. ■

HIVERN

Juanjo A. Pla

Les llums i les veus que dominaven el poble a l'estiu són ja un record; la memòria d'un període de manifestacions exteriors, de vida al carrer, de banys a la mar, de nits càlides i estrellades, es dilueix amb el fred.

Ara domina l'hivern: els tons grisos, el verd obscur de la vegetació humida, la mar enfurismada, el silenci.

Ha callat el renou exterior, la cridadissa dels nins, el tràfec dels adults que caminaven cap a dalt (la muntanya) o cap a baix (la mar).

L'hivern duu un recolliment obligatori, una obscuritat primerenca. L'hivern duu el fred i l'aïllament. No hi ha més rei que el silenci. Banyalbufar es recull en si mateix, es redueix un poc més i quedam un grapat de veïns (aquells que vivim tot l'any en el poble) per donar constància d'una manera, d'una forma de vida, d'una opció de repòs, de valentia al mig de la natura dominant.

Viure l'hivern al poble és una teràpia de solidesa, d'equilibri, de consonància amb la pau exterior i interior. A l'hivern tot es torna més exigent, més difícil, més dur.

A l'hivern tomam més cap a nosaltres mateixos. Els carrers deserts i humits, l'obscuritat primerenca, el silenci que reina per totes parts, per qualsevol lloc i moment, són el mitjà per trobar-nos sols, més sols que en qualsevol època de l'any.

I en aquest hivern de fred tardà, torn a sentir l'alegria de continuar vivint a Banyalbufar, de saber extreure el missatge, l'ensenyança d'un poderós silenci que s'escampa entre els carrers estrets, entre les marjades, entre els camins, entre el bosc que ens domina i que es perd i es dilueix amb l'estrepitós fred de la mar.

La meua mar esquitxada d'ones. La meua mar grisa, blavosa, blanquinosa, la meua mar tranquil·la, la meua mar terrible. Els de Banyalbufar miram a la mar, a la nostra mar. La força més inqüestionable, l'element que taxa la nostra força com a individus. La mar a l'hivern és seriosa i exigent, mesuradora del valor dels homes. Em tremp amb aquest mar, amb aquest silenci.

Visc l'hivern com una purificació, com una travessia pel meu desert privat. I agraesc a la natura que ens doni aquesta passa periòdica per la diversitat de les estacions, per viure en cada una i prendre de cada una l'energia i les ensenyances que ens proporcionen.

L'hivern a Banyalbufar és trobar l'entorn físic i les persones amb l'autenticitat nua del silenci. Els que vivim ara a l'hivern, és a dir, habitam tot l'any al poble, tenim un tresor en comú, com si compartíssim el secret de la nostra opció al silenci, al paisatge permanent, a la fortalesa de viure'l i fruit-ne.

L'orgull de viure a Banyalbufar s'incrementa i té sentit després d'optar pels seus hiverns austers, purs i exquisits. ■

LES QUATRE REINES

Miquel Ambrós i Albertí

Introducció

1

El despertar de la primavera

Aquell estiu va ser de pinyol vermell. Tothom el recorda, però ningú no en parla. Com si aquells mesos s'haguessin esborrat, com si hagués un forat negre a l'estiu del 1957, un estiu com qualsevol altre, que va iniciar tota una sèrie d'esdeveniments dels quals la gent de Banyalbufar no vol parlar ni guardar memòria. I tot perquè vingué per primera vegada al poble Na Mimí, una franceseta de 22 anys que feia caure els homes de cul.

N'Aleix era un jove de 17 anys llargarut i magre, com si li haguessin pegat una estirada sense mirar-s'hi gens, de moviments mandrosos i àgils com els d'un moix que està a l'aguait. Un rull de cabells negres li cobria part del seu front ample, les línies del qual s'anaven allargant fins a fer-li una cara ovalada d'expressió indefinible: no se sabia mai si manifestaven preocupació, melangia o tristesa uns ulls clars que deixaven entreveure un avenc de misteri.

Nebot del Rector Fiol, de petit havia perdut el pare; per això sa mare havia anat a viure amb el seu germà capellà per no estar tota sola i compartir amb ell la responsabilitat de pujar l'al·lotet. No és estrany, doncs, que Aleix visqués en l'ambient d'opressió i repressió propi de l'època. Tenia por de tot, però més que res de viure en pecat mortal gràcies a les males arts del dimoni que el temptava mitjançant una força inquietant que ell no gosava anomenar: el sexe. Els predicadors de l'època no es cansaven de descriure els turments espantosos que sofria un pobre jove que, després de cometre un pecat d'impuresa, havia mort sense tenir temps de confessar-se. Un instant de plaer per una eternitat de turments infernals. Qui podria ser tan insensat!

Es preparava intensament per entrar al seminari a la tardor pròxima. Per tant, evitava les companyies dels al·lots del poble i no en parlem de les jovenetes. Ells tenien un únic tema de conversa, o sigui, el baix ventre, mentre que elles eren potencials agents del mal i creuant les cames o baixant les parpelles el podien condemnar per tota una eternitat. Una cosa, però, l'inquietava fins a amargar-li la vida: es despertava, mentre dormia, amb una excitació estranya i unes taques comprometedores als llençols. L'endemà matí, abans de la missa del seu oncle que ell mateix servia, es confessava, i evidentment l'oncle el renyava aconsellant-li l'ús del cilici per castigar la carn i posant-li com a penitència el rés del rosari. Però, com més castigava el seu cos, més tacava els llençols. Qui ho podia entendre? Tres vegades a la setmana baixava a la platja del poble, acompanyat del seu oncle. Hi baixaven a les vuit del matí, quan encara no hi havia ningú, llevat d'algun pescador. Ho feien per evitar els perills de la carn que es camuflaven sota les cuixes nues de les banyistes, que Aleix no havia vist encara.

Va ser a principis de juliol quan aparegué Na Mimí. Filla d'un salleric i una banyalbufarina, vivia a París des de l'any 1935. Era un infant de pit quan son pare decidí emigrar cap a França per fugir de la misèria. Gràcies sobretot al doble joc durant l'ocupació alemanya i al contraban, un cop acabada la guerra, el pare féu una fortuna suficient per a comprar un pis a París i enviar la filla a l'escola de ballet de l'Òpera. Quan tenia 18 anys Mimí va arribar a la conclusió que mai no seria una Pavlova i es féu corista del "Moulin Rouge". Com que tenia un cos esplèndid, aviat passà a ser solista. Feia furor amb la dansa dels set vel·ls. L'orquestra tocava el fox-trot "Salomé" de Stolz, un compositor vienès de música lleugera, i ella s'anava traient roba fins a quedar quasi nua: dues brillantors li tapaven els mugrons i un drap minúscul, el pubis. Naturalment, senyors de mitja edat feien cua davant el seu camerino, però ella els donava carabassa. S'estimava més fer l'amor amb els companys joves, que exhibien la seva virilitat sota les malles de ball, que aguantar la persecució sexual de galls vells, que prometien abrics de pell o apartaments de luxe als barris elegants de París.

Quan va ser major d'edat volgué conèixer l'illa dels seus pares. Per això es va presentar a Banyalbufar aquell estiu. Va llogar una casa que hi havia als afores del poble, de camí cap a Estallencs, que era propietat d'un marquès que des de principis de segle s'anava arruïnant i ja no passava els estius al poble per vergonya. Els seus avantpassats havien estat els cacics del poble durant generacions, però ell havia de manllevar per a poder menjar. Na Mimí li va llogar la casa per tres mil duros, una autèntica fortuna aquells anys, gràcies als quals el marquès pogué fer front als seus creditors i treure el ventre de pena.

Amb ella arribà l'escàndol. Organitzava balls a la terrassa de davant la casa. Fins i tot féu instal·lar un generador a la finca per poder fer gresca fins a les tantes de la matinada. No hem d'oblidar que aquells anys el poble es quedava sense corrent elèctric a partir de les 10 de la nit. La gent xerrava i xerrava. Fins i tot n'hi havia que deien que de vegades els assistents es banyaven nus al safareig que hi havia a prop, tot i que mai ho varen fer, però ja se sap: en un poble petit sempre cal trobar un motiu o altre per murmurar i, quan no n'hi ha, se'n inventen.

Na Mimí va introduir dues novetats al poble: el rock-and-roll, que feia furor a Nord-Amèrica i a París, desconegut a les Illes, i el biquini. Dos invents diabòlics, segons afirmava la gent decent. Quan passava pels carrers, les beates l'insultaven i se senyaven com si vessin el dimoni i els homes feien passar la nit del loro a les seves dones. Mn. Fiol convocà els feligresos a una hora santa cada vegada que hi havia ball per reparar les greus ofenses que aquella mala pècora ocasionava al Sagrat Cor de Jesús. Hi assistiren les forces vives de la parròquia que tenien dos centres de reunió: sa Taverna i can Font. No hi mancaren un reduït grup de "cursillistes", que volien aplegar firmes de tothom exigint l'expulsió, per part de la Guàrdia Civil, d'En Banyeta disfressat de ballarina de París, però a l'hora de firmar tothom es féu enrera. Ningú volia figurar al primer lloc de la llista.

Però no tots els joves eren cursillistes. N'hi havia uns quants, insultats i maleïts pel Rector dalt la trona, que anaven a ballar, i a aquests els entrà la dèria d'aprendre el rock-and-roll sobretot per tenir ocasió de tocar dissimuladament les cuixes de Na Mimí, mentre els donava classes de ball. Si es passaven, ella els deixava plantats titllant-los d'imbècils. Entre aquests joves n'hi havia un que se'n duia la palma. Era En Bernat, de mal nom pudent, un excel·lent ballador que feia giravoltar Na Mimí fins a marejar-la. Tenia vint-i-set anys, fadrí i contrabandista. El sobrenom de pudent li venia del fet que, quan era petit, havia fet una aposta amb els seus companys a veure qui feia el pet més pudent. Ell va guanyar, i d'aquí li venia el malnom. Tenia una obsessió: les dones, però feia com el rei "que s'alegra d'una flor i, quan l'ha ensumada, la tira". En Bernat n'havia ensumades moltes, de flors. La flor d'aquell estiu el va entabanar tant que ben prest es va convertir en una droga a la qual no podia renunciar. Quant més la tastava, més enganxat s'hi quedava.

Era un dia calorós de finals de juliol. Havia entrat el xaloc que tallava l'alè arran de gola i havia deixat Banyalbufar buit, perquè els seus habitants s'havien tancat als porxos per enfil·lar les domàtiques. N'Aleix s'havia encomanat de la mollor imperant i havia deixat els seus estudis per anar a fer el mandra per la plaça. Se sentia flux de cames i de cervell. Es va asseure al pedrís que hi havia vora la porteta de Sa Taverna. A poc a poc es va anar endormiscant. Una rialla fresca el va desvetllar. Va mirar cap avall: Na Mimí pujava l'escala fugint de la ràbia de N'Antònia de Sa Taverna, que l'havia tractada de porca. Va ser la primera vegada que N'Aleix veié de prop la Mimí, i va quedar embadalit: una cara com un tassó de malvasia, que reflectia la llum i la convertia en polsim d'or, uns ulls grossos i ardorosos, camaleònics perquè canviaven de color segons la claror i uns llavis camosos i entreoberts a punt de xuclar-te l'ànima. De tant en tant s'hi passava la llengua com si llepàs un caramel; llavors et venien ganes d'imitar-la i tu li contestaves amb una altra llepada de llavis. Però el que més el va impressionar va ser el bust. Per primera vegada es va adonar que una dona tenia pits, i els de Na Mimí eren dues magranes saboroses que li rebentaven la brusa deixant entreveure un canaló fet a posta per ficar-hi el dit. Un calfred va recórrer l'espina de N'Aleix i es va posar a tremolar com una fulla de poll malgrat la calor. Gotes de suor li regalimaven pit avall i el cor se li embalava mentre s'empassava saliva. Però curiosament no es va trobar malament, ans el contrari: un plaer indefinible li va arribar al moll dels ossos que el va trasbalsar. Era la cosa més bella que hagués vist mai. No es cansava de mirar, mentre ella pujava els graons, aquelles magranetes que feien mosseguera i que -ell intuïa- devien tenir la dolçor de les ensaimades de crema tan bones que sa mare feia.

- *Oh! Il est mignon ce petit. Bonjour, mon chou-chou!*- No la va entendre de res, però una veu com aquella no l'havia sentida mai. La va veure entrar al forn des Casino i no es va moure del lloc. La volia tornar a veure. No va tardar molt a sortir i -era ver o somiava?- es va asseure al seu costat.

- *Ets el nebot del curé, n'est-ce pas?*- Ho deia com si cantàs. Llàstima de les erres.

- Sí -li va contestar.

- Li diràs de part de Na Mimí que som *catolique*, que no tingui por de mi i que no faig mal ningú. Ho faràs, *mon amour?*- Li va posar la mà sobre els genolls. N'Aleix va quedar enrampat. Un pessigolleig sospitós li va acariciar el sexe, però ella es va aixecar i va desaparèixer escales avall. N'Aleix va jurar que la tornaria a veure. Volia saber com estava feta una dona. Se'n va anar a la Rectoria i a l'hora de dinar no va tenir gana deixant sa mare tota preocupada. Es va tancar a la seva cambra i es ficà al llit disposat a fer la sesta, però no va poder. Uns pits de dona dansaven davant els seus ulls i aquesta vegada sí: no es va poder estar de satisfer les necessitats del seu membre erecte. Curiosament no va sentir cap remordiment.

La nit tampoc no va dormir. El seu cap barrinava i barrinava. Com fer-ho per posar-se en contacte amb la Mimí? Aniria a la platja a contemplar-la? No, no era aconsellable: al cap d'uns minuts el seu oncle ho sabria i l'arrambatge seria de campionat. Anar a ca seva? Ella se'n riuria; al cap i a la fi ell no era més que un al·lot de poble sense experiència. L'escometria pel carrer? S'imaginava les burles dels altres al·lots i es moria de vergonya. I vinga voltes i més voltes dins el llit. No hi havia manera. Calia prendre una decisió; sí no, la son no vindria.

Començava a clarejar i els ocells refileven a les totes, quan va trobar un camí. Aniria a veure Madò Maciana, una dona vella, que vivia en Es Penyal, anomenada pels nins n'Apagallums per la forma cònica del seu nas. Era una dona fadrina i xafardera, que sabia on el dimoni se colgava. Tenia una llengua viperina que més de dues vegades l'havia enfrontada amb els seus veïns. Fins i tot havia hagut d'intervenir la força pública. A més, exercia de curandera amb les seves potingues i ungüents d'origen dubtós i d'eficàcia malèfica, segons que es deia. No era estrany, doncs, que fos tinguda per bruixa.

N'Aleix veié en aquesta dona el cel obert. Acudiria a ella i li demanaria consell. Segur que amb un conjur dels seus faria un miracle. A la fi es va adormir. Sa mare el va despertar tota alarmada.

- Aleix, que són les dotze i fa un dia que no menges!-

Va trobar l'esmorzar molt bo, com mai. Va sortir de ca seva amb l'excusa d'anar a fer una volta. Tant la mare com l'oncle li exigien que, en sortir, avisàs sempre i digués on anava. Va anar a veure madò Maciana i li va demanar si tenia unes pólvores per fer dormir les persones.

- Per què les vols -féu ella.

- Un secret.

- S'ha acabat el negoci, idò.

"Què s'ha pensat aquesta bruixa? Que li contaré es meus secrets?" -pensava n'Aleix-. Va estar a punt d'anar-se'n, però les ganes de veure na Mimí eren massa fortes.

- És que... fa dies que no puc dormir -va mentir-.

- Mira, Aleix: a mi no m'enganyes. Potser sí que no pots dormir, però ets massa jove per patir d'insomni. Per tant, qualche cosa greu et passa si és que realment no pots dormir.

- Bé, no vull les pólvores per a mi. Són per mumare.

- I no trobes que seria més natural que vingués ella? Digues sa veritat.

- No puc dormir perquè m'he enamorat -i es va tornar vermell com una domàtiga.

- Ja m'ho pensava. Totd'una ensum si qualcú m'amaga res o m'engana. Si ses herbes han de curar es teu mal d'enamorament, vine demà i les tindràs si primer em pagues cinquanta pessetes.

- No en tenc ni cinc, però les duré diumenge.

- Quan les hagi robat de sa bacina, no és ver?- Aquesta vegada Aleix es va tornar blanc.

- No passis pena -féu la vella-! M'agrada tractar amb gent fotuda com tu. Ningú no sabrà res si pagues. Tens una setmana per fer-ho. Si no ho fas, ho sabrà es teu conco.

El rellotge de la sala va tocar mitjanit. Tot era silenci i fosca a dins i a fora de sa Rectoria. Feia una hora que havien fet ses senyes, però el Sr. Rector i la seva germana se n'havien anat a dormir a les deu perquè no hi veien de cap bolla. Els havia agafat el mal de la son. "He sentit a dir que a Àfrica hi ha sa mosca de sa son. Pentura se n'ha escapat una i mos ha picat", pensava n'Aina Fiol mentre pujava les escales per anar al seu dormitori. No sabia com explicar aquella son rabiosa, perquè d'ençà de la mort del seu marit patia d'insomni.

L'únic que no tenia son era Aleix. Molt hàbilment havia barrejat la pols de cascall que li havia preparat n'Apagallums amb aquell vinot negre i tan aspre que bevien sa mare i l'oncle. Va sortir de puntetes i va agafar la carretera d'Estallencs. Quan era a sa "Caseta des camp", va sentir la música i va accelerar el pas. Els núvols havien cobert el cel de manera que no es veia ni una guspira de celístia. La mateixa xafogor de l'altre dia li enganxava la camisa al cos. O la vista l'enganyava o lluny, a l'horitzó, havia vist un llamp. Només li faltava que es posàs a ploure i na Mimí hagués de fer el ball a dins ca seva. No gosaria entrar-hi, perquè no l'havien convidat. Si ballaven, en canvi, a sa terrassa, podria mirar na Mimí de darrera un arbre.

Aleix havia traït els seus ideals religiosos perquè estava decidit a no entrar al seminari. Havia pecat de pensament amb na Mimí dues o tres vegades cada dia de manera que estava en pecat mortal i, per acabar-ho d'adobar, havia combregat cada dia; per tant, havia comès sacrilegi. Segur que el dimoni ja li havia preparat un lloc especial a l'infern, però li era ben igual. Si aquest era el preu que havia de pagar per estar amb na Mimí, ho faria de bon gust. I en Bernat? Aquest nom el féu tomar al món real. Era un home robust, bregat en mil lluites contra la mar i la força pública, el convertiria en una hamburguesa si l'aglàpia rondant na Mimí... "Jo no tenc força ni per aixecar un cove de domàtiques" -pensava. I això el preocupava molt més que les calderes de l'infern.

De la carretera va sentir els crits i les rialles dels balladors i balladores. Va enfilel el camí de cas Marquès, però abans d'arribar a sa terrassa es va desviar a una marjada de l'esquerra des d'on podia veure el ball. Estaven tocant "Suspiros de España" i quatre o cinc parelles ballaven el pas-doble. Na Mimí no ballava. Reia i feia bromes amb un grup de joves, dels quals només coneixia en Toni de sa Costa. No hi ha veure en Bernat i va fer un alè. "En Toni és com jo: estudia, està magre i només em guanya de dos anys. Amb ell m'hi puc barallar". Se sentien els ritmes d'un *boogie-woogie*, i na Mimí ballava amb en Toni. Es movien ràpidament. Ell se la passava per sota el braç tant a la dreta com a l'esquerra, de vegades la feia voltar i d'altres voltaven els dos, però a cada volta s'alçava el vestit de na Mimí fins a la cintura oferint als ulls

golafres d'Aleix la turgència perfecta d'unes cuixes joves i unes bragues blanques que -això ell pensava veure- a l'entrecuix s'enfosquien temptadorament. Tot el seu cos rebé una sotragada com de cable d'alta tensió, i el desig carnal va dreçar el mànec de la seva virilitat. Va apagar l'ardor del seu cos com va poder i, endut potser per la tebior de la nit i la música sentimental de la terrassa (sonava *begin the begin*), es va anar adormint.

Es va despertar lladrat i bavat per la cussa de la casa i es posà dret d'una revolada. Tot era fosc, fins i tot la casa. La calor posava un pes feixuc sobre el pit i els llamps avançaven en la seva cursa pel cel. Na Mimí va cridar la cussa, i Aleix es va escapar. A la carretera es va girar i va veure una figura que tancava la porta de la casa amb una espelma a la mà. S'ensumava una tempesta i, per tant, va accelerar el pas. A "sa Caseta des camp" una veu de dona el va cridar:

- Jove, jove!

Es va esglaiar i va intentar d'identificar qui el cridava. No va veure res, però li va envestir un perfum barat de dona. Va forçar la vista i va arribar a destriar una ombra a davant sa caseta.

- Espera'm -va dir l'ombra.

Aleix va provar de posar-se a córrer, però no va poder: pareixia que una força el tenia clavat a terra.

- No tinguis por! -va continuar la veu- No et faré cap mal. Deixa que t'acompanyi fins a l'entrada del poble.

Ara la podia tocar. Començaren a caminar. Un llamp, seguit d'un tro que volia esberlar les roques, va emblanquinar el paisatge i Aleix va comprovar que estava amb una dona de veres, rossa i vestida d'una túnica violeta, però no tingué temps de veure-li la cara.

- Escolta'm bé - va dir la desconeguda:- vés-li alerta! És una mala persona.

- A qui he d'anar alerta? -preguntà Aleix.

- Massa que ho saps.

- No, no ho sé.

- D'on véns ara?

- De sa finca des Marquès.

- De veure na Mimí. Veus com ho saps!

Un llamp i un tro més potent encara. Aquest pic Aleix aconseguí de veure-li la cara i va quedar sense paraula. La dona era pastada a na Mimí, com dues gotes d'aigua. La semblança era evident malgrat la pal·lidesa d'aquell rostre demacrat i inexpressiu. Havien passat es torrent d'en Fura quan començà a ploure. Aleix es posà a córrer i a sa Canal va mirar si la dona el seguia. No va veure res. Va esperar un altre llamp, i ni rastre. Va baixar l'escala de sa Baronia.

- Aleix, què fas a fora en aquestes hores i amb aquest temps?

Era la veu d'un home, i no la del seu oncle precisament...

Continuarà...

Aigua
de
Banyalbufar

H₂O

+

vent de xaloc
perquè baixa
muntanyes avall

+

unes gotes de mestral
que li dóna
un poc de frescor

+

un punt lluminós
que li ve de
l'arc de Sant Martí

ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA
DE MALLORCA
Carrer Princesa, 22
07240 SANT JOAN

L'Associació de Premsa Forana de Mallorca en assemblea general celebrada el passat dia 18 de desembre de 1995, per unanimitat, manifesta el seu ferm suport a la política lingüística en favor de la llengua catalana a Mallorca i l'actitud que mantén en aquest tema l'actual president de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, Sr. Cristòfol Soler i, al mateix temps, denuncia i rebutja els constants atacs que pateix.

El President
Miquel Company